

Tom IV *Dokumentów soborów powszechnych* spełnia te same wymogi edytorskie, które Wydawcy przyjęli w tomach poprzednich. Informują o nich pieczołowicie także w obecnym tomie. Wyjaśniają dokładnie koncepcję doboru zamieszczonych dokumentów i wyszczególniają źródła, z których je zaczerpnęli. Wszystkie teksty zostały podane w oryginalnym brzmieniu łacińskim, zawsze na stronie parzystej, z przekładem polskim na nieparzystej. Autorzy przekładów są uwidocznieni na stronie 5 tomu. Wydanie dwujęzyczne ma tę zaletę, że służyć będzie zarówno badaczom analizującym teksty, jak też młodzieży studiującej i tym, którzy zechcą się tylko zaznajomić z tokiem obrad soborowych i treścią zamieszczonych w tomie dokumentów.

Tak jak ukazanie się trzech dotychczasowych tomów, tak też tom obecny, uznać należy za naukowe wydarzenie. Zawartość tomu IV dotyczy trzech nowożytnych soborów powszechnych (generalnych), z których każdy łączył się z jakimś wirażem w dziejach Europy i miał, nie tylko w historii Kościoła katolickiego, znaczenie przełomowe. Sobór Laterański V (1512-1517) podjął dzieło reformy Kościoła w obliczu ostrej jego krytyki i opozycji, prowadzącej do rozłamu. Sobór Trydencki (1545-1563) był odpowiedzią Kościoła katolickiego na Reformację Marcina Lutra, Ulricha Zwingli'ego i Jana Kalwina; przyniósł umocnienie katolicyzmu i jego dostosowanie do nowych społecznych i doktrynalnych sytuacji. Wreszcie niedokończony Sobór Watykański I (1869-1870) stanowił reakcję na ruchy rewolucyjno-wolnościowe, na napięcia społeczne i narastający liberalizm, a także na krzewiący się ateizm; zmanifestował się w ogłoszeniu dogmatów wiary, w tym także dogmatu o nieomylnym nauczaniu papieża.

Udostępnienie historykom polskim dokumentów soborowych czasów nowożytnych ma znaczenie wykraczające daleko poza cele czysto eklezjologiczne.

Jerzy Wyrozumski